

Бажаними результатами проведення ділової гри є отримання учасниками та глядачами цінного наукового досвіду від проведення інноваційного методу навчання.

Перспективи розвитку ділових ігор у ВНЗ (в тому числі КП ДонНТУ) з функціональної точки зору є досить значними в умовах подальшого моделювання ігрових середовищ, створення умов відповідного інформаційного і методичного забезпечення, спонукання студентів до активної участі.

### **Література**

1. Рыбкин С.С. «Методические рекомендации преподавателям по теме:»Основные методы и принципы организации деловой игры» Москва ,2008 (сайт найти в инете)
2. Кислинська І.І. «Практична реалізація методу ділових ігор в експериментальному навчанні» (електронний ресурс)
- 3.[http://ua-referat.com/Види\\_ділових\\_ігор](http://ua-referat.com/Види_ділових_ігор)
- 4.Ковальська В.С. Особливості організації ділових ігор у процесі навчання майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю (електронний ресурс)
- 5.[http://pidruchniki.ws/19570411/menedzhment/upravlinski\\_protседuri\\_viznachennya\\_meti\\_informatsiyne\\_zabezpechennya\\_analitichna\\_diyalnist](http://pidruchniki.ws/19570411/menedzhment/upravlinski_protседuri_viznachennya_meti_informatsiyne_zabezpechennya_analitichna_diyalnist)

*Рак Ю.І., Лисенко С.М.*

## **ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВУГЛЕДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ**

Досвід багатьох розвинутих країн світу доводить, що активна інноваційна діяльність визначає темпи економічного розвитку, структуру сучасного виробництва, життєвий рівень в регіоні та країні, а головне - визначає напрямок подальшого економічного зростання.

Українська ж економіка до сих пір знаходиться в кризових умовах. Однією з причин такого стану є функціонування вітчизняних підприємств на основі застарілої технічної бази. Тому проблема інноваційного розвитку підприємств Донецького регіону, особливо вугледобувних, є досить актуальною.

Питання щодо сутності, проблем та необхідності пошуку шляхів активізації інноваційного розвитку вугледобувних підприємств (в тому числі Донецького регіону) розглянуті в працях таких вчених і дослідників: Ю.Залознава [1], Е.М.Короткова, С.М.Ілляшенко, Д.О.Карлюка [2].

Але недостатньо дослідженими є аспекти інноваційного розвитку вугледобувних підприємств Донецького регіону в сучасних економічних реаліях. Тому метою даної роботи є розкриття теоретичних основ інноваційного розвитку вугледобувних підприємств Донецького регіону.

Для досягнення поставленої мети в роботі розв'язано такі задачі:

- розкриття поняття інноваційного розвитку;
- дослідження тенденцій інноваційного розвитку вугледобувних підприємств Донецького регіону;
- надання рекомендацій щодо активізації інноваційної діяльності вугледобувних підприємств Донецького регіону.

На сьогодні інноваційна діяльність підприємств різних галузей, у тому числі вугледобувної, є невід'ємною частиною ринкової економіки, що характеризується інноваційною моделлю розвитку. Поняття інноваційного розвитку підприємства на сьогодні не знайшло в науковій літературі чіткого визначення. Так, Е.М.Коротков [3] розглядає розвиток як сукупність змін, які ведуть до появи нової якості і зміцнення життєвої системи, її здатність чинити опір руйнівним силам зовнішнього середовища.

С.М.Ілляшенко інноваційний розвиток визначає як процес господарювання, що спирається на безупинні пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємств у мінливих умовах зовнішнього середовища у рамках обраної місії та прийнятої мотивації діяльності і який пов'язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту [4].

Інший науковець Д.О.Карлюк визначає інноваційний розвиток як складний процес прикладного характеру створення і впровадження інновацій з метою якісних змін об'єкта управління та отримання економічного, соціального, екологічного, науково-технічного чи іншого виду ефекту, який пов'язаний з необхідною умовою виживання і розвитку підприємств в довгостроковій перспективі [5].

За сучасних ринкових умов інноваційний розвиток підприємств будь-якої галузі є одним із факторів їх успішної діяльності. Нас цікавить інноваційний розвиток підприємств вугільної промисловості як базисної галузі української економіки, від якої залежить енергетична безпека нашої країни [1].

За оцінками Комітету з енергетики ООН, вугілля забезпечує приблизно 27 % усього світового виробництва енергії. Вугілля є одним із основних первинних енергоносіїв, який займає у світовому балансі друге місце (24 %) після нафти (39 %) та домінує у видобутку електроенергії (34 – 40 %).

За прогнозами, впродовж наступних 20 – 30 років споживання вугілля зростатиме з середньорічними темпами 1,4 – 1,6 %. Враховуючи світові тенденції до скорочення використання атомної енергетики та видобутку нафти, в перспективі, світові потреби у вугіллі можуть зростати. Україна має значний потенціал у видобутку вугілля, посідає перше місце у Європі й восьме місце у світі за запасами вугілля, які оцінюються у 120 млрд т. Існує пряма залежність видобутку електроенергії в Україні від вугільної сировини (20 – 25 % електроенергії виробляється за рахунок вугілля). У структурі балансових запасів представлені всі марки, від вугілля бурого до високометаморфізованих антрацитів. Переважна частка запасів вугілля зосереджена у Донецькому вугільному басейні [6].

На жаль, вітчизняні науковці неоптимістично оцінюють ситуацію, в якій знаходяться вугледобувні підприємства Донецького регіону. За результатами досліджень Ю. Залозної, к.е.н., старшого наукового співробітника Інституту

економіки промисловості НАН України [1], можна стверджувати, що саме внаслідок неконкурентоздатності продукції вітчизняного ринку багато шахт припиняють свою діяльність, тягнучи за собою соціальні наслідки. Через це, на думку науковця, потрібне негайне технічне переоснащення вугільної промисловості, упровадження ефективних інновацій, зміна системи управління, форм власності тощо.

Разом з цим частка інноваційно активних підприємств у вугільній промисловості вкрай низька (3,6% від усієї кількості підприємств у галузі). Це не дивно, оскільки в рейтингу використання технологій та інновацій серед країн світу Україна займає 83 місце [1].

Науковці Доля І.М. та Кокора Н.В. виділяють дві основні проблеми вугільної галузі на загальнодержавному рівні, що гальмують підвищення інноваційної діяльності підприємств вугільної промисловості в т.ч. Донецького регіону:

- Непослідовність державної політики у реформуванні галузі.
- Відсутність єдиної системної стратегії реструктуризації вугільної промисловості [6].

Залознова Ю. стверджує, що регіональними проблемами вугільної галузі є:

- недоліки управління вугільною галуззю та її підприємствами;
- складність інноваційного розвитку обумовлена особливостями вуглеви-добутку в підземних умовах;
- низька мотивація управлінців до інноваційної діяльності;
- низька активність розвідки вугільних родовищ тощо [1].

Отже, існує необхідність розробки дієвих заходів щодо активізації інноваційного розвитку вугледобувних підприємств Донецького регіону.

Незважаючи на труднощі здійснення інноваційної діяльності, підприємства нашої області все ж таки успішно впроваджують інновації.

Якщо звернутися до вітчизняного та зарубіжного досвіду, то можна навести такі приклади.

1.3 2001 року Сибірською вугільною енергетичною компанією була розроблена система, за якою персонал компанії поділяється на інноваційні групи, що займаються пошуком, розробкою, реалізацією та засвоєнням інновації, спрямованої на підвищення ефективності та безпеки виробництва. Завдяки цьому в період світової економічної кризи 2008-2009 рр. компанія успішно пройшла цей важкий період без вагомих втрат [1].

2. В Донецькому регіоні впроваджується проект із утилізації териконів компанією Coal Energy S.A. у м. Сніжне. Впроваджуються проекти дегазації шахтного виробництва. За даними ВО „Донбасгеологія”, розвідані шахтні пласти мають запаси метану 645 млрд м<sup>3</sup>, у тому числі на діючих шахтах – 293 млрд м<sup>3</sup>. З 2011 року Донецьке орендне підприємство „Шахта ім. О.Засядька” завершило буріння дегазаційної свердловини на глибині 3,4 тис. метрів, із застосуванням нових технологій буріння. Свердловина „Засядько-глибока N1” була пробурена з використанням бурової установки фірми National Oilwell Varco (Dresco) вантажопідйомністю 160 тонн, закупленої шахтою в Канаді [6].

3. У травні 2011 р. в рамках комплексної модернізації Старобешівської ТЕС ПАТ "Донбасенерго" був введений до експлуатації енергоблок № 4, на якому вперше в Україні було використано технології спалювання низькосортного вугілля в циркулюючому шарі без використання газу. Дана технологія створює технічні можливості для використання на ТЕС усіх марок вугілля та значно покращую показники екологічної безпеки. Впровадження водно-вугільної технології дозволить зменшити шкідливі викиди в атмосферу, зменшити техногенне навантаження на навколишнє природне середовище [3].

4. На ВАТ «Павлоградвугілля» розроблений та впроваджений проект розвитку творчого потенціалу робітників та мотивації інноваційної діяльності, був отриманий економічний ефект більш ніж на 1 млн. грн. [1]

Для реалізації інноваційних проектів необхідна державна підтримка активізації інноваційної діяльності вугледобувних підприємств Донецького регіону:

1. З боку державної політики перегляд орієнтирів існуючих програм, розробка Стратегії розвитку вугільної галузі.

2. Активне залучення до вугільної галузі Донецького регіону іноземних інвесторів шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату для вкладання іноземних інвестицій в інновації.

3. Активізація діяльності науково-дослідних та проектно-конструкторських інститутів в прилежних регіонах Донецької області.

4. Застосування міжнародного досвіду (США, Австрія, Бельгія, Великобританія, Франція та ін. країни) щодо створення кластеру в Донецькому регіоні шляхом об'єднання комерційних банків, заводів технологічного обладнання, вибухозахисного електрообладнання, засобів автоматизації, шахти та об'єднання, збагачувальні фабрики і хімзаводи, вищі навчальні заклади, проектні інститути з метою спільної інноваційної діяльності.

5. Використання міжнародного досвіду у впровадження інновацій у системі управління шахтами.

6. Оптимізація чисельності та якісного складу персоналу шахт у разі впровадження системи інноваційних груп.

7. На шахтах чітко виділити найперспективніші та першочергові напрямки впровадження інновацій.

Таким чином, подальші дослідження з проблеми інноваційного розвитку вугледобувних підприємств Донецької області мають зосереджуватись на впровадженні запропонованих практичних заходів, що дозволять підвищити конкурентоспроможність продукції шахт, і як результат – забезпечать зростання їх прибутковості та добробуту Донецького регіону в цілому.

### **Література**

1. Юлія Залознова «Інноваційний розвиток підприємств вугільної галузі: проблеми та напрями забезпечення» [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc-Gum/Skhid/>

2. М.С. Рошка, О.Ф.Веремейчик «Інноваційний розвиток торговельного підприємства: поняття та вибір напрямку» [Електронний ресурс]- Режим доступу: [http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/Ever/2010\\_2/22.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ever/2010_2/22.pdf)

3. Коротков Е.М. Антикризове управління: підручник /під ред.. Е.М. Короткова.-М.: ІНФА,2003.-432 с.

4. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навч. Посібник/ С.М.Ілляшенко.-Сумиб Університетська книга,2003.-С.278.

5. Карлюк Д.О. Удосконалення управління інноваційним розвитком підприємств льнопереробної галузі: автореф. Дис.. канд. екон.наук/Д.О.Карлюка.-Київ,2006.-24 с.

6. Доля І.М., Кокора Н.В."Щодо сприяння модернізації вугільної промисловості в процесі структурної трансформації економіки старопромислових регіонів [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/899/>.

*Скорик А.Т., Новицька О.В.*

## **ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ «ТЕХНОПАРК У СФЕРІ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ NI TECH PARK»**

**Інновація** — нововведення в галузі техніки, технології, організації праці або управління, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду; кінцевий результат інноваційної діяльності. Історія успіху в бізнесі, науці чи владі починається з інновацій. Людський інтелект є справжнім *perpetuum mobile* – вічним рушієм прогресу у найрізноманітніших сферах: від мікробіології, авіабудівництва – до політичних та соціальних технологій. Україна в цих умовах є справжнім європейським дивом за кількістю блискавичних наукових розробок та технологічних ідей, що чекають на свій зоряний час для реалізації.

В сучасних умовах перед представниками бізнес-середовища виникає ряд питань стосовно того, який проект заслуговує реалізації, наскільки він прибутковий і які у нього перспективи взагалі. Який проект має можливість генерувати постійно кешфлоу та отримувати значні прибутки протягом значного проміжку часу, як захистити свій бізнес – це чи не найважливіші питання бізнесменів. Енергетика, сільське господарство, забезпечення гідних умов для життєдіяльності людини, - це те, що спочатку приходить на думку. Звичайно, людина нині не уявляє життя без тих благ, які створюють гідні умови власне не лише для життя свого і своїх дітей, а і для ефективної діяльності. Наприклад, всім відома піраміда Маслоу, з якої видно, що окрім ланок з фізіологічними потребами, соціальними, потребами в безпеці, повазі та самооцінці є ще й ланка, що є вершиною цієї піраміди. То потреба у самореалізації. Як би не жила лю-